ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ SIR GORDON SLYNN της 10ης Ιουνίου 1987 *

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Το άρθρο 9 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων ορίζει ότι συνιστάται σε κάθε όργανο επιτροπή προσωπικού, η σύνθεση και ο τρόπος λειτουργίας της οποίας καθορίζονται από κάθε όργανο σύμφωνα με τις διατάξεις του παραρτήματος II του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως. Το άρθρο 9, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, ορίζει ότι: « Η επιτροπή προσωπικού αντιπροσωπεύει τα συμφέροντα του προσωπικού στο όργανο και διασφαλίζει τη διαρκή επαφή μεταξύ του τελευταίου και του προσωπικού. Συνεργάζεται για την καλή λειτουργία των υπηρεσιών και επιτρέπει την εκδήλωση και την έκφραση της γνώμης του προσωπικού. »

Το άρθρο 1 του παραρτήματος II του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι:

« Η επιτροπή προσωπικού συγκροτείται από ... μέλη των οποίων η θητεία καθορίζεται σε δύο έτη...

Οι προϋποθέσεις εκλογής στην επιτροπή προσωπικού ... καθορίζονται από τη γενική συνέλευση των υπαλλήλων του οργάνου οι οποίοι υπηρετούν στον αντίστοιχο τόπο τοποθετήσεως. Οι εκλογές διεξάγονται με μυστική ψηφοφορία.

...

Η σύνθεση της επιτροπής προσωπικού ... πρέπει να εξασφαλίζει την αντιπροσώπευση όλων των κατηγοριών και των κλάδων των υπαλλήλων που προβλέπονται στο άρθρο 5 του κανονισμού καθώς και των υπαλλήλων που προβλέπονται στο άρθρο 7, πρώτη παράγραφος, του καθεστώτος που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό των Κοινοτήτων...

Για την εγκυρότητα της εκλογής στην επιτροπή προσωπικού ... απαιτείται η συμμετοχή των δύο τρίτων των εκλογέων. Εντούτοις, όταν δεν υπάρχει απαρτία, η εγκυρότητα της εκλογής στο δεύτερο γύρο εξασφαλίζεται αν συμμετέχει η πλειοψηφία των εκλογέων. »

Σύμφωνα με τον κανονισμό υπηρεσιακής καταστάσεως και συγκεκριμένα το άρθρο 9, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εξέδωσε στις 28 Ιουλίου 1975 την απόφαση 1896/75 Α σχετικά με τη σύνθεση και τον τρόπο λειτουργίας της επιτροπής προσωπικού. Το άρθρο 5 της απόφασης αυτής που φέρει τον τίτλο « Θητεία » προβλέπει ότι:

« Τα μέλη της επιτροπής προσωπικού εκλέγονται υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζει η γενική συνέλευση των υπαλλήλων της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής. Η γενική συνέλευση συγκαλείται το αργότερο ένα μήνα πριν από τη λήξη της θητείας της απερχόμενης επιτροπής. Συγκαλείται δε από τον απερχόμενο πρόεδρο.

Η θητεία των μελών της επιτροπής προσωπικού λήγει μετά δύο έτη από της ημερομηνίας εκλογής τους. Εντούτοις το όργανο μπορεί να αποφασίσει να καθορίσει θητεία μικρότερης διάρκειας, όχι πάντως μικρότερης του ενός έτους...

Μετά τη λήξη της θητείας της, η απερχόμενη επιτροπή εξακολουθεί να ασκεί καθήκοντα για τη διεκπεραίωση των τρεχουσών υποθέσεων μέχρις ότου αναλάβει καθήκοντα η νέα επιτροπή προσωπικού. »

* Μετάφραση από τα αγγλικά.

Η γενική συνέλευση αναθεώρησε τους όρους εκλογής της επιτροπής προσωπικού το 1983 με την έκδοση κανονισμού για τις εκλογές της επιτροπής προσωπικού (έγγραφο CP 153/83) με τον οποίο υιοθετήθηκε το αναλογικό εκλογικό σύστημα « SUPAR » (« scrutin uninominal préférentiel avec report de voix »).

Με το σύστημα αυτό εκλέχτηκε μια επιτροπή προσωπικού για θητεία από 21 Απριλίου 1983 μέχρι 20 Απριλίου 1985.

μικρό αριθμό αντιτύπων. Η κατάσταση δεν είναι απολύτως σαφής διότι υπάρχουν δύο διαφορετικά κείμενα που περιλαμβάνουν και τα δύο χειρόγραφες τροποποιήσεις. Βέβαιο είναι πάντως ότι επρόκειτο για σχέδιο πλειοψηφικού συστήματος σε ένα γύρο το οποίο και υιοθετήθηκε από τη γενική συνέλευση με 76 ψήφους υπέρ, 42 κατά και 9 αποχές. Η γενική συνέλευση αποφάσισε επίσης με 59 ψήφους έναντι 44 και 11 αποχών, ότι το νέο εκλογικό σύστημα θα εφαρμοζόταν αμέσως στις επόμενες εκλογές της επιτροπής προσωπικού. Συγκροτήθηκε εκλογικό γραφείο με πρόεδρο τον Laval. Το εκλογικό γραφείο όρισε για τη διεξαγωγή των εκλογών τη 10η Ιουνίου και στη συνέχεια την ανέβαλε για τις 14 Ιουνίου 1985.

Στις 21 Μαρτίου 1985, ένα μήνα πριν από τη λήξη της θητείας αυτής, η πρόεδρος της επιτροπής προσωπικού συγκάλεσε γενική συνέλευση για τις 25 Μαρτίου 1985 για τη συγκρότηση εκλογικού γραφείου. Την ίδια ημέρα στις 21 Μαρτίου 1985, η οργάνωση Union syndicale (συνδικαλιστική οργάνωση του προσωπικού) ανέφερε σε δημοσίευμά της ότι κατά τη συνέλευση αυτή έπρεπε να τροποποιηθεί ο εκλογικός κανονισμός και διένειμε πρόταση τροποποιήσεως με έγγραφο της ίδιας ημερομηνίας. Φαίνεται ότι η Union syndicale επιχείρησε να προτείνει κατά τη γενική συνέλευση της 25ης Μαρτίου 1985 τροποποίηση του εκλογικού κανονισμού στο πλαίσιο του κεφαλαίου « διάφορα ζητήματα » και ότι η συνέλευση διαλύθηκε εν μέσω συγχύσεως.

Δύο ημέρες αργότερα, στις 27 Μαρτίου 1985 η πρόεδρος της επιτροπής προσωπικού συγκάλεσε άλλη γενική συνέλευση για τις 19 Απριλίου 1985, με θέμα ημερησίας διατάξεως την τροποποίηση του εκλογικού κανονισμού και τη συγκρότηση εκλογικού γραφείου. Κατά τη συνέλευση αυτή της 19ης Απριλίου ο Laval διένειμε, όπως αναφέρεται, σχέδιο τροποποιήσεως του εκλογικού κανονισμού υπό τη μορφή αντιγράφων της προτάσεως της Union syndicale που περιείχε χειρόγραφες τις δικές της τροποποιήσεις. Φαίνεται ότι το έγγραφο αυτό υπήρχε μόνο στα γαλλικά και μόνο σε

Εν τω μεταξύ, στις 22 Απριλίου 1985 ο Helmut Müllers, πρόεδρος του τμήματος Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της συνδικαλιστικής οργάνωσης FFPE, ζήτησε εγγράφως « στο όνομα της συνδικαλιστικής οργανώσεώς του » από τον πρόεδρο της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής να επέμβει διότι οι αποφάσεις που έλαβε η γενική συνέλευση της 19ης Απριλίου 1985 ήταν παράνομες και να γνωστοποιήσει στον πρόεδρο του εκλογικού γραφείου ότι οι εκλογές θα έπρεπε να διεξαχθούν σύμφωνα με το σύστημα SUPAR που είχε υιοθετηθεί το 1983. Με έγγραφο της 24ης Απριλίου 1985 ο πρόεδρος της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής απάντησε ότι δεν μπορούσε να δώσει συνέχεια στο αίτημα του Müllers διότι μια απόφαση αυτού του είδους θα μπορούσε να επηρεάσει το αποτέλεσμα των εκλογών και θα υπερέβαινε τα όρια εντός των οποίων όφειλε να παραμείνει στην περίπτωση αυτή.

Με δικόγραφο της 17ης Μαΐου 1985, ο Helmut Müllers και τέσσερα άλλα μέλη του προσωπικού της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, επίσης μέλη της FFPE — οι Claus Diezler, Rickard Deasy, Steen Fink-Jensen και Luigi Ricci — άσκησαν ενώπιον του Δικαστηρίου προσφυγή (υπόθεση 146/85) κατά της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με την οποία ζήτησαν από το Δικαστήριο:

1) να κρίνει άκυρο και χωρίς έννομο αποτέλεσμα τον κανονισμό ή το κείμενο που υιοθέτησε η συνέλευση του προσωπικού της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής στις 19 Απριλίου 1985·

2) να κρίνει άκυρες και χωρίς έννομο αποτέλεσμα όλες τις κατ' εφαρμογή του εν λόγω κειμένου μεταγενέστερες πράξεις και συγκεκριμένα τις εκλογές της επιτροπής προσωπικού που έχουν οριστεί για τις 10 Ιουνίου 1985 καθώς και ορισμένους διορισμούς σε άλλα όργανα στους οποίους προέβη η επιτροπή προσωπικού·

3) επικουρικώς, να κρίνει άκυρη και χωρίς έννομο αποτέλεσμα την απόρριψη από τον πρόεδρο, με το από 24 Απριλίου 1985 έγγραφό του, της διοικητικής ενστάσεως του τετάρτου των προσφευγόντων·

4) να καταδικάσει την αντίδικο στα δικαστικά έξοδα.

Με άλλο δικόγραφο που κατατέθηκε επίσης στις 17 Μαΐου 1985 οι ίδιοι προσφεύγοντες ζήτησαν με αίτηση ασφαλιστικών μέτρων να αναβληθούν οι εκλογές της επιτροπής προσωπικού της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής. Με Διάταξη της 11ης Ιουνίου 1985 ο πρόεδρος του τρίτου τμήματος του Δικαστηρίου διέταξε την αναβολή των εκλογών της επιτροπής προσωπικού της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής που είχαν οριστεί εν τω μεταξύ για τις 14 Ιουνίου 1985, μέχρις εκδόσεως της αποφάσεως στην κύρια δίκη και επιφυλάχθηκε ως προς τα δικαστικά έξοδα.

Με δικόγραφο της 20ής Ιουνίου 1985, οι Fabrizio Grillenzoni, Claude Maindiaux, Raymond Muller, Francis Patterson και Charles Potier ζήτησαν να παρέμβουν στη δίκη ως υπάλληλοι της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, μέλη της γενικής συνέλευσης του προσωπικού και υποψήφιοι στις προσεχείς εκλογές της επιτροπής προσωπικού. Με Διάταξη της 26ης Σεπτεμβρίου 1985 το τρίτο τμήμα του Δικαστηρίου τους επέτρεψε να παρέμβουν προς στήριξη των αιτημάτων του καθού οργάνου.

Στις 18 Ιουλίου 1985, οι πέντε προσφεύγοντες στην υπόθεση 146/85 ζήτησαν με διοικητική ένσταση προς τον πρόεδρο, το γενικό γραμματέα και την αρμόδια για τους διορισμούς αρχή της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής να αναγνωριστεί ότι ο εκλογικός κανονισμός που θεσπίστηκε στις 19 Απριλίου 1985 είναι παράνομος και να γνωστοποιηθεί στον πρόεδρο του εκλογικού γραφείου ότι ο εν λόγω κανονισμός δεν μπορεί να εφαρμοστεί στις εκλογές της επιτροπής προσωπικού. Με την ένσταση αυτή προβλήθηκαν ισχυρισμοί παρόμοιοι προς τους προβληθέντες στην υπόθεση 146/85, με ορισμένες προσθήκες. Με σημείωμα της 29ης Οκτωβρίου 1985 ο πρόεδρος και ο γενικός γραμματέας της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής απέρριψαν την ένσταση αυτή με την αιτιολογία ότι ταυτίζεται με την εκκρεμή ενώπιον του Δικαστηρίου υπόθεση 146/85. Με προσφυγή της 23ης Δεκεμβρίου 1985 (υπόθεση 431/85), οι πέντε προσφεύγοντες στην υπόθεση 146/85 ζήτησαν από το Δικαστήριο:

1) να κρίνει άκυρο και χωρίς έννομο αποτέλεσμα τον κανονισμό ή το κείμενο που έγινε δεκτό από τη συνέλευση του προσωπικού της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής στις 19 Απριλίου 1985·

2) να κρίνει άκυρες και χωρίς έννομο αποτέλεσμα όλες τις μεταγενέστερες πράξεις που θεσπίστηκαν κατ' εφαρμογή του κειμένου αυτού·

3) επικουρικώς να κρίνει άκυρη και χωρίς έννομο αποτέλεσμα την απόρριψη από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της διοικητικής ενστάσεως των προσφευγόντων που πρωτοκολλήθηκε στις 18 Ιουλίου 1985·

4) να κρίνει ότι η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή οφείλει να λάβει όλα τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να μην αναπτύ-

ξουν αποτελέσματα ο κανονισμός που θεσπίστηκε στις 19 Απριλίου 1985 και οι κατ' εφαρμογή του εκδοθείσες μεταγενέστερες πράξεις·

5) να καταδικάσει την αντίδικο στα δικαστικά έξοδα.

Οι Grillenzoni, Maindiaux, Muller, Patterson και Potier άσκησαν και πάλι παρέμβαση η οποία έγινε τύποις δεκτή. Με Διάταξη της 25ης Ιουνίου 1986 το τέταρτο τμήμα του Δικαστηρίου αποφάσισε την ένωση και τη συνεκδίκαση των υποθέσεων 146 και 431/85.

Υποστηρίζεται ότι οι δύο αυτές προσφυγές είναι απαράδεκτες. Τρία ζητήματα χρήζουν εξετάσεως. Το πρώτο είναι αν η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή μπορεί να είναι καθού σε τέτοιου είδους δίκες. Νομίζω ότι μπορεί, αν ληφθεί υπόψη η εικοστή σκέψη της απόφασης του Δικαστηρίου της 29ης Σεπτεμβρίου 1976 (υπόθεση 54/75, De Dapper κατά Κοινοβουλίου, ECR 1976, σ. 1381, ιδίως σ. 1388), που το Δικαστήριο επανέλαβε με την τέταρτη σκέψη της Διατάξεως ασφαλιστικών μέτρων που εξέδωσε στην πρώτη των υπό κρίση υποθέσεων.

Το δεύτερο ζήτημα αφορά το έννομο συμφέρον των προσφευγόντων στις υποθέσεις αυτές. Νομίζω ότι για να μπορεί κάποιος να αμφισβητήσει βασίμως το κύρος αποφάσεων και μέτρων που λαμβάνονται σχετικά με την εκλογή των μελών της επιτροπής προσωπικού αρκεί να έχει την ιδιότητα του εκλογέα. Αν ο εκλογέας είναι συγχρόνως και υποψήφιος, όπως είναι τρεις από τους προσφεύγοντες, τότε έχει έννομο συμφέρον για δύο λόγους.

Άρα όλοι οι προσφεύγοντες έχουν καταρχήν έννομο συμφέρον να αμφισβητήσουν τις επίδικες πράξεις. Νομίζω όμως ότι το άρθρο 91, παράγραφος 2, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως απαιτεί, για να μπορεί να ασκηθεί προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου, να έχει υποβληθεί προηγουμένως διοικητική ένσταση κατά την έννοια του άρθρου 90 του κανονισμού. Οι προσφεύγοντες όμως, εκτός του Müllers, δεν υπέβαλαν προσωπικώς ενστάσεις πριν ασκήσουν την προσφυγή στην υπόθεση 146/85. Ο Müllers απηύθυνε επιστολή ως πρόεδρος και « στο όνομα » της συνδικαλιστικής οργανώσεως στην οποία ανήκει προκειμένου να διαμαρτυρηθεί, στην πραγματικότητα, για το ότι η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή παρέλειψε να ασκήσει έλεγχο επί της αποφάσεως της γενικής συνέλευσης. Η συνδικαλιστική οργάνωση δεν είχε το δικαίωμα να υποβάλει διοικητική ένσταση βάσει του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, αν δε η επιστολή αυτή πρέπει να θεωρηθεί απλώς ως προερχόμενη από την οργάνωση αυτή τότε δεν υπάρχει ένσταση στην περίπτωση του Müllers που να του επιτρέπει να ασκήσει τις υπό κρίση προσφυγές. Αν λάβουμε υπόψη τη διατύπωσή της, η επιστολή γράφτηκε μόνο για λογαριασμό της οργανώσεως, νομίζω όμως, καίτοι με κάποιους δισταγμούς (διότι φρονώ ότι καλό είναι να τηρούνται οι τύποι που προβλέπει ο κανονισμός υπηρεσιακής καταστάσεως), ότι είναι δυνατό και θα ήταν δίκαιο να θεωρήσουμε, όπως θεώρησε ο πρόεδρος του τρίτου τμήματος του Δικαστηρίου στο πλαίσιο της αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων, την επιστολή αυτή ως σιωπηρώς υποβληθείσα και για δικό του λογαριασμό, κατά τη γνώμη μου διότι είναι προφανές ότι είχε το δικαίωμα υποβολής ενστάσεως στην περίπτωση αυτή. Νομίζω λοιπόν ότι η πρώτη προσφυγή είναι παραδεκτή στην περίπτωση του Müllers.

Σχετικά με την υπόθεση 431/85 το ζήτημα είναι αν ταυτίζεται με την υπόθεση 146/85 οπότε η προσφυγή είναι απαράδεκτη. Νομίζω ότι αυτό συμβαίνει στην περίπτωση του Müllers, διότι ακόμη και αν τα επιχειρήματα παρουσιάζονται κατά διαφορετικό τρόπο, οι κύριοι ισχυρισμοί είναι όμοιοι. Αφού όμως η πρώτη προσφυγή είναι, κατά τη γνώμη μου, απαράδεκτη στην περίπτωση των τεσσάρων άλλων προσφευγόντων, δεν μπορεί να λεχθεί ότι στην υπόθεση 431/85 οι τελευταίοι ασκούν προσφυγή περιττή λόγω εκκρεμοδικίας

(δηλαδή έγκυρης εκκρεμοδικίας). Νομίζω λοιπόν ότι η δεύτερη προσφυγή δεν ασκείται εκ περισσού και δεν είναι απαράδεκτη στην περίπτωση των τεσσάρων προσφευγόντων πλην του Müllers.

Αν η από 22 Απριλίου 1985 επιστολή του Müllers δεν θεωρηθεί ως διοικητική ένσταση για λογαριασμό του ίδιου, η πρώτη προσφυγή είναι τελείως απαράδεκτη και η δεύτερη τελείως παραδεκτή.

Ως προς την ουσία, στις υποθέσεις 146 και 431/85 προβάλλονται τέσσερις ισχυρισμοί ενώ στην υπόθεση 431/85 προστέθηκαν και δύο άλλοι.

Ο πρώτος ισχυρισμός που επικαλούνται οι προσφεύγοντες είναι ότι η απόφαση με την οποία υποτίθεται ότι τροποποιήθηκε το εκλογικό σύστημα ελήφθη στις 19 Απριλίου 1985 ενώ η θητεία της απερχόμενης επιτροπής προσωπικού έληγε στις 20 Απριλίου 1985. Αυτό συνιστά παράβαση του άρθρου 5 της απόφασης 1896/75A που ορίζει ότι η γενική συνέλευση συνέρχεται το αργότερο ένα μήνα πριν από τη λήξη της θητείας της απερχόμενης επιτροπής.

Πρέπει να σημειωθεί ότι το άρθρο 5 της απόφασης 1896/75A προβλέπει προθεσμία για τη σύγκληση της γενικής συνέλευσης των υπαλλήλων ενόψει του καθορισμού των προϋποθέσεων των εκλογών, συνέλευση η οποία συγκαλείται από τον πρόεδρο της απερχόμενης επιτροπής προσωπικού. Η απόφαση δεν διευκρινίζει εντός ποίας προθεσμίας πρέπει να διεξαχθούν οι εκλογές. Ωστόσο ο κανονισμός για τις εκλογές της επιτροπής προσωπικού που θέσπισε το 1983 η γενική συνέλευση προβλέπει ότι η συνέλευση συγκαλείται από την επιτροπή του προσωπικού (άρθρο 2). Η συνέλευση ορίζει το εκλογικό γραφείο (άρθρο 2) το οποίο καταρτίζει τον πίνακα των εκλογέων και τον δημοσιεύει δέκα ημέρες πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής των εκλογών (άρθρο 3), μαζί με ανακοίνωση όπου μνημονεύεται η ημερομηνία, η ώρα και ο τόπος της ψηφοφορίας (άρθρο 6).

Το άρθρο 5 της απόφασης ορίζει σαφώς ότι η συνέλευση πραγματοποιείται το αργότερο ένα μήνα πριν από τη λήξη της θητείας της απερχόμενης επιτροπής, η Διάταξη δε αυτή αποβλέπει στο να διεξάγονται οι εκλογές πριν από τη λήξη της θητείας της απερχόμενης επιτροπής.

Τι συμβαίνει στην περίπτωση που η γενική συνέλευση δεν συγκαλείται εντός αυτής της προθεσμίας και δεν ορίζεται το εκλογικό γραφείο ούτε καθορίζονται οι άλλες προϋποθέσεις; Είναι σαφές ότι η σύγκληση της συνέλευσης για μεταγενέστερη ημερομηνία συνιστά παρατυπία· ωστόσο δεν νομίζω ότι η επιτροπή προσωπικού ή ο πρόεδρός της, που επέτρεψαν την υπέρβαση της ημερομηνίας, εξέρχονται των ορίων των εξουσιών τους αν συγκαλέσουν συνέλευση για μεταγενέστερη ημερομηνία, η δε κατ' αυτό τον τρόπο συγκαλούμενη συνέλευση δεν είναι ipso facto άκυρη. Στην αντίθετη περίπτωση όλη η εκλογική διαδικασία θα διακοπτόταν. Η επιτροπή προσωπικού ή ο πρόεδρός της μπορούν, ακόμη και αν αυτό είναι παράτυπο, να συγκαλέσουν εγκύρως τη γενική συνέλευση για ημερομηνία εντός του τελευταίου μήνα της θητείας τους, στο πλαίσιο των τακτικών εξουσιών τους, ή, κατά τη γνώμη μου, και μετά τη λήξη της θητείας τους ως « τρέχουσα υπόθεση » κατά την έννοια του άρθρου 5, τρίτο εδάφιο, της απόφασης. Κατά συνέπεια η συνέλευση που συγκλήθηκε για τις 25 Μαρτίου και αναβλήθηκε για τις 19 Απριλίου 1985 πραγματοποιήθηκε εγκύρως κατά τη γνώμη μου.

Ποιες είναι οι εξουσίες μιας συνέλευσης που πραγματοποιείται εκτός προθεσμίας; Κατά τη γνώμη μου πρέπει να θεωρηθεί ότι είναι σε θέση να ορίσει το εκλογικό γραφείο, διαφορετικά οι εκλογές δεν μπορούν να διεξαχθούν. Έχει και άλλες εξουσίες όσον αφορά τις εκλογές; Μπορούμε να πούμε ότι ο επιδιωκόμενος σκοπός είναι να καθοριστούν εγκαίρως όλες οι προϋποθέσεις της εκλογής πριν από τη λήξη της θητείας της απερχόμενης επιτροπής ώστε να μην μπορούν να τροποποιηθούν πλέον αργότερα. Επομένως τροποποιήσεις δεν μπορούν να γίνουν σε μεταγενέστερη ημερομηνία παρά μόνο για τις εκλογές της επόμενης επιτροπής προσωπικού, δηλαδή κανονικά μετά από δύο χρόνια. Καίτοι με κάποιες αμφιβολίες κατέληξα στο συμπέρασμα ότι το εν λόγω άρθρο δεν έχει αυτή την έννοια. Το άρθρο αυτό δεν προβλέπει απλώς ότι η γενική συνέλευση ορίζει το εκλογικό γραφείο· προβλέπει επίσης ότι η γενική συνέλευση καθορίζει τις « προϋποθέσεις » της εκλογής. Δεν νομίζω ότι μπορούν να περιοριστούν οι « προϋποθέσεις » αυτές στον ορισμό του εκλογικού γραφείου ούτε, όπως υποστηρίχθηκε, σε μικρής σημασίας τροποποιήσεις της διαδικασίας που είχε γίνει δεκτή παλαιότερα. Οι προϋποθέσεις αυτές καθορίζονται για κάθε εκλογή. Κανονικά (πρέπει να υποτεθεί) ένα εκλογικό σύστημα όπως αυτό που προβλέπει ο εκλογικός κανονισμός, αφού υιοθετηθεί μία φορά θα υιοθετηθεί τυπικά και στη συνέχεια. Πάντως η γενική συνέλευση διαθέτει πλήρεις εξουσίες όσον αφορά τις « προϋποθέσεις » κατά τις οποίες θα γίνει η εκλογή. Κατά τη γνώμη μου οι προϋποθέσεις αυτές πρέπει ή μπορούν να υιοθετούνται για κάθε εκλογή ανά διετία, περιλαμβάνουν δε τις διαδικασίες ψηφοφορίας που θα εφαρμοστούν. Κατά συνέπεια, καίτοι είναι δυσάρεστο, μάλιστα δε παράτυπο και αντίθετο προς το άρθρο 5 το ότι η συνέλευση δεν συγκλήθηκε εντός της προβλεπομένης προθεσμίας, καλώς πραγματοποιήθηκε αργότερα η συνέλευση και καθορίστηκαν εκτός προθεσμίας οι προϋποθέσεις της εκλογικής διαδικασίας.

Ο δεύτερος ισχυρισμός που προβάλλουν οι προσφεύγοντες είναι ότι ακόμη και αν δεν υπάρχουν ρητές διατάξεις, τότε μόνο μπορούσε να ληφθεί απόφαση τροποποιητική των προϋποθέσεων εκλογής της επιτροπής προσωπικού αν υπήρχε ικανοποιητική απαρτία κατά τη γενική συνέλευση της 19ης Απριλίου 1985. Κανένα σχετικό έγγραφο δεν ορίζει ότι απαιτείται απαρτία σε γενικές συνελεύσεις όπως η επίδικη ούτε ορίζει ποια είναι η απαρτία. Ούτε και οι προσφεύγοντες προβάλλουν κάποιο αριθμό ή ποσοστό των μελών του προσωπικού που θα μπορούσε να θεωρηθεί ως απαρτία.

Με την εικοστή πέμπτη σκέψη της απόφασης στην υπόθεση 54/75, De Dapper, το Δικαστήριο έκρινε ότι σε αντιδικίες που αφορούν τις εκλογές η επιτροπή προσωπικού οφείλει να λαμβάνει υπόψη τους κανόνες ελευθερίας και δημοκρατίας που είναι κοινές σε όλα τα κράτη μέλη στον τομέα των εκλογών. Δεν υπάρχει κανένα αποδεικτικό στοιχείο για κανόνες αυτού του είδους, είναι δε πιθανό ότι και οι κανόνες και η πρακτική ως προς το ποιος αριθμός αρκεί για την έγκυρη σύγκληση συνελεύσεως ποικίλλουν σε ευρεία κλίμακα αναλόγως του οργάνου για το οποίο πρόκειται και του συνόλου των περιστάσεων.

Το άρθρο 1, παράγραφος 5, του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως προβλέπει ότι για την εγκυρότητα της εκλογής στην επιτροπή προσωπικού απαιτείται η συμμετοχή των δύο τρίτων των εκλογέων και, όταν δεν υπάρχει απαρτία, η εγκυρότητα της εκλογής στο δεύτερο γύρο εξασφαλίζεται αν συμμετέχει η πλειοψηφία των εκλογέων, η διάταξη όμως αυτή δεν εφαρμόζεται ρητά σε γενικές συνελεύσεις όπως η επίδικη. Δεν

νομίζω όμως ότι η διάταξη αυτή διέπει και τον αριθμό που απαιτείται για τη γενική συνέλευση διότι η λήψη αποφάσεων ως προς τις προϋποθέσεις της εκλογής και η ίδια η εκλογή αποτελούν διαφορετικές διαδικασίες.

Δεν νομίζω ότι μπορεί να καθοριστεί συγκεκριμένο ποσοστό ή αναλογία προσώπων που νομιμοποιούνται να μετέχουν στη γενική συνέλευση ώστε να είναι έγκυρη. Τα μέλη έχουν το δικαίωμα να ενημερώνονται προσηκόντως για την ημερομηνία, την ώρα και την ημερήσια διάταξη της συνέλευσης. Έχουν το δικαίωμα να μετέχουν στη συνέλευση. Έχουν επίσης το δικαίωμα να μη μετέχουν. Αν δεν μετέχουν ενώ έχουν ενημερωθεί προσηκόντως για τα θέματα της ημερήσιας διάταξης υποχρεούνται να δεχτούν τις συνέπειες των λαμβανομένων αποφάσεων. Μόνο αν αποδεικνύεται ότι μια συνέλευση οργανώθηκε εκ προθέσεως κατά τρόπο ώστε να εξασφαλιστεί εκ των προτέρων κάποια πλειοψηφία ή ότι ο αριθμός των παρόντων ήταν τόσο μικρός ή τόσο λίγο αντιπροσωπευτικός ώστε στην πραγματικότητα δεν υπάρχει συνέλευση, τότε μόνο μπορεί να λεχθεί ότι « λαμβανομένων υπόψη των κανόνων ελευθερίας και δημοκρατίας που είναι κοινοί σε όλα τα κράτη μέλη στον εκλογικό τομέα », το Δικαστήριο μπορεί να επέμβει και να κρίνει άκυρη ή παράνομη μια υποτιθέμενη συνέλευση.

Νομίζω ότι η υπό κρίση υπόθεση απέχει πολύ από μια τόσο ακραία περίπτωση. Όπως προκύπτει, 127 ψήφοι ή αποχές σημειώθηκαν σχετικά με το ερώτημα αν πρέπει να τροποποιηθούν οι κανόνες της ψηφοφορίας και 114 ψήφοι ή αποχές για το ζήτημα αν οι νέοι κανόνες θα έπρεπε να εφαρμοστούν αμέσως. Νομίζω ότι σ' ένα όργανο με προσωπικό 400 ατόμων περίπου, ο αριθμός αυτός των ψήφων δεν μπορεί να θεωρηθεί τόσο χαμηλός ή τόσο λίγο αντιπροσωπευτικός ώστε να θεμελιώνει λόγο ένδικης επέμβασης.

Εξάλλου ο Grillenzoni και οι άλλοι παρεμβαίνοντες δήλωσαν χωρίς να αντικρουστούν ότι κατά τη γενική συνέλευση του 1983 στην οποία υιοθετήθηκε το σύστημα της αναλογικής εκπροσώπησης SUPAR, σημειώθηκαν μόνο 80 ψήφοι ή αποχές: 49 υπέρ του αναλογικού συστήματος, 27 κατά και 4 αποχές. Υποστηρίζεται λοιπόν ότι αν η εν λόγω τροποποίηση είναι άκυρη λόγω ελλείψεως επαρκούς αριθμού παρόντων στη συνέλευση, αυτό ισχύει κατά μείζονα λόγο για τους τροποποιηθέντες κανόνες που θεσπίστηκαν από τη συνέλευση με ακόμη μικρότερο αριθμό παρόντων. Καίτοι η παρατήρηση αυτή δεν είναι άστοχη, δεν θεωρώ αναγκαία την επίλυση αυτού του ζητήματος διότι όπως προανέφερα δεν μπορεί, κατά τη γνώμη μου, να θεωρηθεί ότι η επίδικη απόφαση της 19ης Απριλίου 1985 με την οποία τροποποιήθηκε ο εκλογικός κανονισμός είναι άκυρη λόγω ελλείψεως απαρτίας κατά τη γενική συνέλευση.

Ο τρίτος ισχυρισμός που προβάλλουν οι προσφεύγοντες στην υπόθεση 146/85 είναι ότι η ψηφοφορία κατά τη γενική συνέλευση της 19ης Απριλίου 1985 έγινε χωρίς να έχουν ενημερωθεί δεόντως και εγγράφως οι εκλογείς για το περιεχόμενο του νέου κειμένου. Στην υπόθεση αυτή οι προσφεύγοντες ζήτησαν « να διορθώσουν τη διατύπωση του τρίτου ισχυρισμού » και να υποστηρίξουν ότι η ψηφοφορία κατά τη γενική συνέλευση της 19ης Απριλίου 1985 διεξήχθη υπό συνθήκες μη κανονικές και ικανές να δημιουργήσουν σύγχυση στην αντίληψη των ψηφοφόρων. Το καθού όργανο παρατήρησε ότι η υποτιθέμενη αυτή « διόρθωση » ισοδυναμεί στην πραγματικότητα με προβολή νέου ισχυρισμού η οποία προσκρούει στο άρθρο 42, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας. Νομίζω ότι η παρατήρηση αυτή

δεν ευσταθεί. Ο ισχυρισμός που προβάλλουν οι προσφεύγοντες με το υπόμνημα απαντήσεως στην υπόθεση 146/85 είναι, κατά τα ουσιώδη, ο ίδιος με αυτόν που περιέχεται στην προσφυγή τους στην υπόθεση αυτή: το πολύ-πολύ περιέχει μικρής εκτάσεως παρατηρήσεις ως προς τα πραγματικά περιστατικά επί των οποίων στηρίζεται. Αυτό όμως δεν απαγορεύεται, κατά τη γνώμη μου, από το άρθρο 42, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας. Η διατύπωση του τρίτου ισχυρισμού στην υπόθεση 431/85 είναι ίδια με τη διατύπωση του τρίτου ισχυρισμού κατά το υπόμνημα απαντήσεως στην υπόθεση 146/85. Ο ισχυρισμός αυτός πρέπει να ληφθεί υπόψη και στις δύο υποθέσεις.

Ως προς τα πραγματικά περιστατικά υπάρχει κάποια διάσταση. Η Union syndicale φαίνεται ότι διένειμε στις 21 ή στις 22 Μαρτίου και στις 25 Μαρτίου 1985 πρόταση τροποποιήσεως του εκλογικού κανονισμού συνταγμένη στα γαλλικά. Λέγεται ότι μετέφρασε στα αγγλικά, στα γερμανικά και στα ιταλικά το κείμενο αυτό που ήταν διαθέσιμο κατά τη γενική συνέλευση της 19ης Απριλίου 1985. Δεν πρόκειται όμως για το κείμενο που τέθηκε σε ψηφοφορία κατά τη συνέλευση αυτή. Υποστηρίζεται ότι ο Laval πρόσθεσε ορισμένες χειρόγραφες διορθώσεις στο κείμενο της Union syndicale κατά τη συνέλευση της 25ης Μαρτίου 1985 και το διένειμε, αν το διένειμε, σε μικρό αριθμό προσώπων. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι επέφερε άλλες τροποποιήσεις στο δικό του σχέδιο το οποίο υπέβαλε στον πρόεδρο της επιτροπής προσωπικού στις 18 Απριλίου 1985. Υποστηρίχθηκε επίσης ότι ο Laval διένειμε ή φρόντισε για τη διανομή ορισμένων φωτοαντιγράφων του τροποποιηθέντος και πάλι κειμένου του όχι πριν από τις 19 Απριλίου 1985 και μάλιστα μόνο στα γαλλικά και σε αριθμό αντιτύπων κατά πολύ μικρότερο από τον αριθμό των παρόντων στη συνέλευση. Εις απόδειξη των ισχυρισμών αυτών σχετικά με τη τροποποιημένη πρόταση, προσκομίστηκαν στο Δικαστήριο φωτοαντίγραφα του κειμένου της Union syndicale και φωτοαντίγραφα του ίδιου κειμένου που περιείχαν δύο εντελώς διαφορετικές σειρές χειρόγραφων τροποποιήσεων καθώς και το όνομα « Laval » ενώ η μία από τις σειρές αυτές έφερε ημερομηνία 18 Απριλίου 1985. Το καθού όργανο αντικρούει τους ισχυρισμούς των προσφευγόντων αλλά δεν προτείνει άλλη εκδοχή για τα πραγματικά περιστατικά και απλώς υποστηρίζει ότι τα μέλη του προσωπικού είχαν ενημερωθεί δεόντως για τις προτάσεις που υποβλήθηκαν στη συνέλευση. Ο Grillenzoni και οι άλλοι παρεμβαίνοντες παραπέμπουν στα επιχειρήματα της καθής χωρίς να προσθέτουν κανένα ουσιώδες πραγματικό στοιχείο.

Σήμερα δεν μπορούμε να γνωρίζουμε με βεβαιότητα τι συνέβη πριν και κατά τη συνέλευση της 19ης Απριλίου 1985. Η καθής υποστηρίζει ότι το προσωπικό είχε ενημερωθεί δεόντως αλλά δεν δίνει καμιά συγκεκριμένη λεπτομέρεια. Νομίζω ότι μάλλον επικράτησε κάποια σύγχυση ως προς το ζήτημα ποιο ακριβώς κείμενο τίθεται σε ψηφοφορία. Νομίζω επίσης ότι το κείμενο που διένειμε ο Laval ή που μοιράστηκε για λογαριασμό του, όποιο και αν είναι, διανεμήθηκε μόνο στα γαλλικά. Είναι πιθανό να μην υπήρχαν αρκετά αντίτυπα για όλους τους παρόντες στη συνέλευση και είναι περισσότερο από πιθανό ότι κανένα αντίτυπο δεν διανεμήθηκε στα πρόσωπα που δεν ήταν παρόντα στη συνέλευση.

Νομίζω ότι το Δικαστήριο δεν μπορεί να θέσει λεπτομερείς κανόνες σχετικά με την πραγματοποίηση των συνελεύσεων αυτού του είδους, οφείλει όμως να ασκήσει τον έλεγχό του επ' αυτών, όπως έκρινε στην υπόθεση 54/75, De Dapper, κατά τρόπο ώστε να εξασφαλιστεί η τήρηση ορισμένων αρχών δικαιοσύνης και

δημοκρατίας. Στην προκειμένη περίπτωση οι αρχές αυτές απαιτούν, κατά τη γνώμη μου, να ενημερώνονται επαρκώς και εγκαίρως όλα τα μέλη του προσωπικού που έχουν την ιδιότητα του εκλογέως για κάθε πρόταση σημαντικής τροποποίησης όπως εν προκειμένω, σχετικά με τους εκλογικούς κανόνες. Νομίζω ότι η κατάλληλη ενημέρωση σημαίνει ότι οι σημαντικές αυτές προτάσεις κοινοποιούνται σε όλα τα μέλη του προσωπικού που έχουν την ιδιότητα του εκλογέως σε εύλογο χρόνο πριν τεθεί η πρόταση σε ψηφοφορία, με έγγραφο σαφές και ευανάγνωστο τουλάχιστον στις κύριες γλώσσες εργασίας των Κοινοτήτων αν όχι σε όλες τις επίσημες. Νομίζω επίσης ότι παράλληλα με τις προτάσεις πρέπει να εξηγούνται και τα αποτελέσματά τους όταν, όπως εν προκειμένω, οι συνέπειες των τροποποιήσεων δεν γίνονται ίσως αμέσως αντιληπτές από πολλά μέλη του προσωπικού. Δεν είναι απαραίτητο, νομίζω, να κοινοποιείται η πρόταση από την επιτροπή προσωπικού αλλά μπορεί εγκύρως να διανέμεται από το πρόσωπο ή από τη συνδικαλιστική οργάνωση που τη διατυπώνει. Είναι δυνατή η κατά τη διάρκεια της συνελεύσεως υποβολή προτάσεων σχετικά με το σχέδιο τροποποιήσεως των εκλογικών κανόνων και δεν χρειάζεται να αναβάλλεται η συνέλευση για να κοινοποιείται κάθε τροποποίηση σε κάθε εκλογέα. Πάντως οι τροποποιήσεις αυτές πρέπει γενικώς να παραμένουν εντός των ορίων της σχετικής πρότασης. Σε περίπτωση εισαγωγής εντελώς καινούριας πρότασης θα πρέπει να ειδοποιούνται προηγουμένως οι εκλογείς. Όταν η συνέλευση πραγματοποιείται αντικανονικά ή εκτός προθεσμιών η υποχρέωση ενημερώσεως σχετικά με τις τροποποιήσεις είναι επιτακτικότερη, αν αυτό είναι δυνατό, από την περίπτωση της συνέλευσης που πραγματοποιείται σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες.

Το κείμενο του Laval ή τουλάχιστον ένα από τα δύο κείμενα που φέρουν το όνομά του τα οποία προσκομίστηκαν στο Δικαστήριο προβλέπει ότι κάθε εκλογέας υποχρεούται να σημειώσει τουλάχιστον μία προτίμηση για κάθε κατηγορία υποψηφίων, διαφορετικά είναι άκυρο ολόκληρο το ψηφοδέλτιο. Η πρόταση αυτή υποβλήθηκε αντί της προτάσεως της Union syndicale, να τροποποιηθεί δηλαδή το άρθρο 16 του εκλογικού κανονισμού ώστε να προβλέπει, προκειμένου να αντιπροσωπεύονται όλες οι κατηγορίες, ότι τη θέση του υποψηφίου που έλαβε τους λιγότερους σταυρούς προτιμήσεως σε κατηγορία που αντιπροσωπεύεται ήδη, καταλαμβάνει ο υποψήφιος μιας κατηγορίας η οποία διαφορετικά δεν θα αντιπροσωπευόταν καθόλου λόγω του ότι οι υποψήφιοί της δεν έλαβαν αρκετούς σταυρούς προτιμήσεως. Η πρόταση να θεωρείται άκυρο το ψηφοδέλτιο που δεν περιέχει τουλάχιστον ένα σταυρό (από τους επτά που μπορούν να τεθούν) υπέρ του υποψηφίου σε καθεμιά από τις έξι κατηγορίες που πρέπει να εκπροσωπούνται νομίζω ότι αποτελεί σημαντική τροποποίηση της εκλογικής διαδικασίας, που έπρεπε να κοινοποιηθεί στους εκλογείς πριν από τη συνέλευση. Εφόσον δεν υπήρξε κατάλληλη ενημέρωση επί σημαντικής τροποποιήσεως είναι νομίζω άκυρη η απόφαση της γενικής συνέλευσης της 19ης Απριλίου 1985.

Ο τέταρτος ισχυρισμός που προβάλλουν οι προσφεύγοντες είναι ότι το εκλογικό σύστημα που υιοθέτησε η γενική συνέλευση της 19ης Απριλίου 1985 δεν συμβιβάζεται προς το άρθρο 9, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως καθόσον προβλέπει δυσανάλογα μεγάλη εκπροσώπηση μιας ομάδας που πλειοψηφεί ελαφρώς. Η διάταξη αυτή δεν αναφέρεται στην υποχρέωση που έχει η επιτροπή προσωπικού να αντιπροσωπεύει τα συμφέροντα του προσωπικού και να επιτρέπει την εκδήλωση και την έκφραση της γνώμης του. Στην πραγματικότητα τα επιχειρήματα που προβάλλονται είναι ότι με το πλειοψηφικό σύστημα ενός γύρου επιτυγχάνεται αντιπροσώπευση λιγότερο ικανοποιητική παρά με το σύστημα της αναλογικής

εκπροσώπησης. Αν εξετάσουμε τις διάφορες μεθόδους που ακολουθούνται στα κράτη μέλη δεν μπορούμε να πούμε ότι το ένα ή το άλλο σύστημα αντιβαίνει στις αρχές της δημοκρατίας ή της δικαιοσύνης. Τα όργανα, όπως οι νομοθετικές συνελεύσεις, έχουν την εξουσία να εξισορροπούν την αποτελεσματικότητα με την κατάλληλη αντιπροσωπευτικότητα. Όποια και αν είναι τα επιχειρήματα υπέρ ενός συστήματος που επιτρέπει την έκφραση μεγάλου φάσματος απόψεων, δεν είναι έργο του Δικαστηρίου να επιλέξει μεταξύ των διαφόρων συστημάτων. Τότε μόνο το Δικαστήριο μπορεί να κρίνει παράνομο ένα σύστημα, αν μπορεί να λεχθεί ότι αυτό παραβιάζει τις αρχές της δημοκρατίας ή της δικαιοσύνης.

Αυτό όμως δεν συμβαίνει εν προκειμένω.

Στην υπόθεση 431/85 προβάλλονται και δύο άλλοι ισχυρισμοί. Ο πρώτος είναι ότι κατά τις συζητήσεις στη συνέλευση της 19ης Απριλίου 1985 ο Laval παρουσίασε κατά τρόπο απατηλό τα αποτελέσματα του κειμένου που πρότεινε όσον αφορά τη δυνατότητα αποχής στις εκλογές της επιτροπής του προσωπικού. Κατά την εν λόγω συνέλευση της 19ης Απριλίου 1985 δήλωσε ότι η αποχή θα θεωρούνταν ως ψήφος προκειμένου να κριθεί αν τηρήθηκε η υποχρέωση της παροχής ενός σταυρού προτιμήσεως για κάθε κατηγορία. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι χωρίς τις διαβεβαιώσεις αυτές δεν θα ήταν σε θέση να συγκεντρώσει πλειοψηφία υπέρ της προτάσεώς του. Στη συνέχεια όμως υπαναχώρησε, υποστηρίζουν οι προσφεύγοντες. Λέγεται ότι κάποια κ. Denys παραιτήθηκε από το εκλογικό γραφείο. Έχει προσκομιστεί στο Δικαστήριο αντίγραφο της επιστολής παραιτήσεώς της η οποία επιβεβαιώνει κάπως τους ισχυρισμούς αυτούς. Η καθής δεν διατυπώνει δική της εκδοχή των πραγματικών περιστατικών, αλλά τονίζει ότι αμφισβητεί τους σχετικούς ισχυρισμούς των προσφευγόντων. Ο Grillenzoni και οι άλλοι παρεμβαίνοντες δεν θίγουν αυτό το ζήτημα αλλά απλώς παραπέμπουν στις δηλώσεις της καθής.

Έτσι αμφισβητείται το ζήτημα της συμπεριφοράς του Laval. Δεδομένου ότι ο Laval δεν είναι διάδικος δεν θα πρέπει να συναχθούν βεβιασμένα συμπεράσματα. Τα στοιχεία που διαθέτει το Δικαστήριο δεν είναι ικανοποιητικά. Το μόνο που μπορεί βασίμως να λεχθεί κατά τη γνώμη μου είναι ότι επικράτησε ως προς τη ρύθμιση των αποχών από την προτεινόμενη τροποποίηση κάποια αβεβαιότητα ικανή να επηρεάσει ορισμένους εκλογείς κατά τη συνέλευση της 19ης Απριλίου 1985. Νομίζω ότι αυτό δεν αρκεί να δικαιολογήσει την ακύρωση της απόφασης που υποτίθεται ότι έλαβε η γενική συνέλευση στις 19 Απριλίου 1985. Τα προβαλλόμενα πραγματικά περιστατικά, αν όντως αληθεύουν, υπογραμμίζουν πάντως την ανάγκη να ενημερώνονται εκ των προτέρων και επαρκώς οι εκλογείς ως προς τις σημαντικές προτάσεις στο θέμα της εκλογής της επιτροπής προσωπικού, ανάγκη στην οποία αναφέρθηκα κατά την εξέταση του τρίτου ισχυρισμού.

Ο δεύτερος ισχυρισμός που προβάλλουν οι προσφεύγοντες στην υπόθεση 431/85 είναι ότι το κείμενο που τέθηκε σε ψηφοφορία στις 19 Απριλίου 1985 αντιβαίνει στο άρθρο 9, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως καθόσον οι εκλογείς ήταν αναγκασμένοι να δώσουν το σταυρό προτιμήσεώς τους σε έξι συγκεκριμένες κατηγορίες και είχαν μόνο ένα σταυρό « ελεύθερο » να δώσουν στον υποψήφιο της κατηγορίας της επιλογής τους. Σύμφωνα με το κείμενο που φαίνεται ότι τέθηκε σε ψηφοφορία κατά τη συνέλευση της 19ης Απριλίου 1985, η επιτροπή προσωπικού απαρτίζεται από έντεκα μέλη, κάθε εκλογέας μπορεί να διαθέσει επτά σταυρούς προτιμήσεως και οφείλει να δώσει τουλάχιστον έναν σε καθεμιά από τις υποψήφιες κατηγορίες, διαφορετικά είναι άκυρο ολόκληρο το ψηφοδέλτιο. Οι σχετικές κατηγορίες είναι οι A, LA, B, C και D για τους μονίμους υπαλλήλους και μία κατηγορία επιπλέον για τους λοιπούς. Οι προσφεύγοντες υπογραμμίζουν ότι εφόσον η άρνηση να ψηφίσουν έναν υποψήφιο σε καθεμιά από τις έξι κατηγορίες συνεπάγεται ακυρότητα ολόκληρου του ψηφο-

δελτίου, το υιοθετούμενο σύστημα αντιβαίνει στη θεμελιώδη επιταγή του άρθρου 9, παράγραφος 3, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως όσον αφορά την έκφραση της γνώμης του προσωπικού, επιταγή η οποία τηρείται μόνο μ' ένα σύστημα που πλησιάζει όσο είναι δυνατό την αναλογική εκπροσώπηση.

Η καθής επικαλείται το άρθρο 1, τέταρτη παράγραφος, του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως που προβλέπει μεταξύ άλλων ότι η σύνθεση της επιτροπής προσωπικού « πρέπει να εξασφαλίζει την αντιπροσώπευση όλων των κατηγοριών και των κλάδων των υπαλλήλων που προβλέπονται στο άρθρο 5 του κανονισμού καθώς και των υπαλλήλων που προβλέπονται στο άρθρο 7, πρώτη παράγραφος, του καθεστώτος που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό της Κοινότητας » και μνημονεύει την απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Ιουλίου 1986 στην υπόθεση 270/84, Licata κατά Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (Συλλογή 1986, σ. 2305), υποστηρίζοντας την άποψη ότι όλοι οι μόνιμοι και λοιποί υπάλληλοι πρέπει οπωσδήποτε να εκπροσωπούνται στην επιτροπή προσωπικού κατά κατηγορία. Η καθής ζητεί την απόρριψη του ισχυρισμού των προσφευγόντων για τους λόγους αυτούς.

Με τη δέκατη έβδομη σκέψη της απόφασης στην υπόθεση 54/75, De Dapper, το Δικαστήριο έκρινε ότι οι διατάξεις του άρθρου 1 του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως μαρτυρούν την πρόθεση να εξασφαλιστεί η αντιπροσωπευτικότητα της επιτροπής προσωπικού. Με την προαναφερσείσα απόφαση στην υπόθεση Licata (σκέψεις 27 έως 29), το Δικαστήριο έκρινε ότι σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 2, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως και το άρθρο 1 του παραρτήματος ΙΙ, κάθε όργανο είναι ελεύθερο να θεσπίζει τους δικούς του κανόνες όσον αφορά την εκπροσώπηση όλων των κατηγοριών και κλάδων. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι για το λόγο αυτό η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εγκύρως προέβλεψε ότι η θητεία της Licata στην επιτροπή προσωπικού θα τερματιζόταν αν η εν λόγω υπάλληλος έπαυε να ανήκει στο « λοιπό προσωπικό » και γινόταν μόνιμη υπάλληλος της κατηγορίας D. Οι σκέψεις αυτές δείχνουν, κατά τη γνώμη μου, ότι οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό πρέπει να εκπροσωπούνται κατά κατηγορίες στην επιτροπή προσωπικού και δέχομαι τη σχετική άποψη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής.

Νομίζω όμως ότι η πρόθεση των προσφευγόντων εν προκειμένω δεν ήταν να αμφισβητήσουν την αρχή της εκπροσωπήσεως κατά κατηγορίες. Τα επιχειρήματα που προβάλλουν με το υπόμνημα απαντήσεως συνοψίζονται κατά τη γνώμη μου στο ότι με την υποχρέωση παροχής ενός σταυρού προτιμήσεως για κάθε μία από τις έξι κατηγορίες ώστε να μην είναι άκυρο ολόκληρο το ψηφοδέλτιο, οι φερόμενοι ως νέοι εκλογικοί κανόνες περιόρισαν υπερβολικά τις δυνατότητες εκφράσεως της γνώμης των εκλογέων. Νομίζω όμως ότι η απόφαση Licata δεν επιλύει αυτό το σημείο. Οι επίδικοι νέοι εκλογικοί κανόνες αντιμετωπίζουν την εκπροσώπηση κατά κατηγορίες με πολύ άκαμπτο τρόπο. Μπορεί να δικαιολογείται ο κανόνας ότι από τους έξι σταυρούς προτιμήσεως θα δίνεται ένας σε κάθε κατηγορία, καίτοι το ζήτημα αυτό δεν συζητήθηκε σε όλη του την έκταση. Νομίζω όμως ότι, καίτοι η επιλογή των εκλογικών συστημάτων ανήκει πρωτίστως στα μέλη του οργάνου, είναι δυσανάλογη και αστήρικτη λύση να ακυρώνεται ολόκληρο το ψηφοδέλτιο στην περίπτωση που ο εκλογέας αποφασίζει να μην ψηφίσει κάποιο πρόσωπο σε μια κατηγορία. Ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι ο εκλογέας δεν μπορεί να δώσει στον υποψήφιο μιας κατηγορίας το σταυρό προτιμήσεως που προορίζεται

για άλλη κατηγορία, το γεγονός ότι αν παραλείψει να ψηφίσει για κάποια κατηγορία ακυρώνονται όλοι οι άλλοι σταυροί προτιμήσεώς του νομίζω ότι αντιβαίνει στις αρχές της δημοκρατίας και της δικαιοσύνης.

Ανεξαρτήτως των εξηγήσεων που δόθηκαν κατά τη συνέλευση σχετικά με τα αποτελέσματα της προτεινόμενης τροποποίησης, εκείνο που έχει σημασία είναι το κείμενο που έγινε δεκτό. Νομίζω ότι το κείμενο αυτό πρέπει να ακυρωθεί καθόσον επηρεάζει σταυρούς προτιμήσεως που διαφορετικά θα ήταν έγκυροι, στην περίπτωση που δεν δόθηκε σταυρός προτιμήσεως στον υποψήφιο μιας κατηγορίας. Λόγω της σχέσης μεταξύ του ζητήματος αυτού και του τμήματος της πρότασης τροποποιήσεως του άρθρου 16 που απαλείφθηκε, νομίζω ότι είναι προτιμότερο να ακυρωθεί ολόκληρη η απόφαση ώστε να επανεξεταστεί το ζήτημα στο σύνολό του.

Τέλος οι προσφεύγοντες προβάλλουν με το υπόμνημα απαντήσεως στην υπόθεση 431/85 ένα νέο επιχείρημα που αναφέρεται σε άλλες παρατυπίες της ψηφοφορίας κατά τη συνέλευση της 19ης Απριλίου 1985. Οι παρατυπίες αυτές προκύπτουν από το ότι δεν υπήρχε κατάλογος εκλογέων, από το ότι η ψηφοφορία έγινε δι' ανατάσεως της χειρός και από το ότι οι παρόντες ψήφισαν χωρίς να ελεγχθεί αν είναι εκλογείς. Νομίζω ότι το επιχείρημα αυτό είναι απαράδεκτο βάσει του άρθρου 42, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας.

Για τους ανωτέρω λόγους το συμπέρασμά μου είναι ότι πρέπει να ακυρωθεί η υποτιθέμενη απόφαση της γενικής συνέλευσης της 19ης Απριλίου 1985 περί τροποποιήσεως του εκλογικού συστήματος. Έγκυρος παραμένει όμως ο διορισμός εκλογικού γραφείου κατά την εν λόγω συνέλευση. Αναγκαία παρίσταται η σύγκληση νέας συνέλευσης που θα καθορίσει τις προϋποθέσεις διεξαγωγής των εκλογών της επιτροπής προσωπικού. Πρέπει επίσης να ακυρωθούν οι επίδικες αποφάσεις της αρμόδιας για τους διορισμούς αρχής. Η κρίση επί των λοιπών κεφαλαίων της προσφυγής παρέλκει λόγω ιδίως των προσωρινών μέτρων που διέταξε το Δικαστήριο. Τα δικαστικά έξοδα πρέπει να επιδικαστούν υπέρ των προσφευγόντων που είναι οι νικήσαντες διάδικοι. Ωστόσο ο Müllers άσκησε χωρίς λόγο δεύτερη προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου, στην υπόθεση 431/85, οι δε λοιποί τέσσερις προσφεύγοντες διατήρησαν χωρίς λόγο προηγούμενη προσφυγή που ήταν απαράδεκτη, στην υπόθεση 146/85, πράγμα που ανάγκασε την καθής και τους παρεμβαίνοντες να υποβληθούν σε περιττά έξοδα. Κατά συνέπεια η προσήκουσα λύση όσον αφορά τα δικαστικά έξοδα είναι να φέρει κάθε διάδικος και κάθε παρεμβαίνων τα δικά του δικαστικά έξοδα. Όσον αφορά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων νομίζω ότι, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της υποθέσεως, τα δικαστικά έξοδα πρέπει να επιδικαστούν με βάση την επίλυση της κύριας διαφοράς, δηλαδή κάθε διάδικος να φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Προτείνω λοιπόν στο Δικαστήριο:

1) να ακυρώσει την απόφαση που φέρεται ότι έλαβε στις 19 Απριλίου 1985 η γενική συνέλευση του προσωπικού της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής περί τροποποιήσεως του εκλογικού συστήματος ενόψει της εκλογής της επιτροπής προσωπικού·

2) να ακυρώσει την από 24 Απριλίου 1985 απόφαση του προέδρου της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με την οποία απορρίφθηκε η διοικητική ένσταση του Müllers·

3) να ακυρώσει την από 29 Οκτωβρίου 1985 απόφαση του προέδρου και του γενικού διευθυντή της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με την οποία απορρίφθηκε η διοικητική ένσταση των πέντε προσφευγόντων·

4) να απορρίψει τις προσφυγές κατά τα λοιπά, και

5) να επιδικάσει εις βάρος κάθε διαδίκου και παρεμβαίνοντος τα οικεία δικαστικά έξοδα περιλαμβανομένων και των εξόδων της διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων.